

Opinia
Rady Dyscypliny Zootechnika i Rybactwo
Uniwersytetu Rolniczego im. H. Kołłątaja w Krakowie
z dnia 31.05.2023 r.
w sprawie utrzymania transparentności oceny jakości naukowej publikacji
w czasopismach naukowych

W związku z toczącą się w polskim środowisku naukowym dyskusją dotyczącą rzetelności oceny merytorycznej publikacji w niektórych czasopismach (publikujących w systemie otwartego dostępu) wyszczególnionych w wykazie czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych Ministerstwa Edukacji i Nauki, zgodnie z art. 267 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r. poz. 85, 374, 695, 875 i 1086 oraz z 2021 r. poz. 159), Rada Dyscypliny Zootechnika i Rybactwo Uniwersytetu Rolniczego im. H. Kołłątaja w Krakowie wyraża zaniepokojenie faktem, iż na podstawie samej tylko dyskusji, bez poparcia niepodważalnymi dowodami, niektóre gremia opiniotwórcze oraz instytucje naukowe, w tym władze niektórych uczelni i wydziałów oraz instytucji finansujących naukę, podejmują decyzje kontestujące wartość naukową publikacji „open access” oraz zakazują, lub sugerują zakaz finansowania tychże publikacji ze środków subwencji naukowo-dydaktycznej, czy też projektów badawczych. Zwracamy uwagę na kilka istotnych faktów:

1. system otwartego dostępu do publikacji naukowych jest obecnie szybko upowszechniającym się nurtem w działalności wydawnictw naukowych, silnie popieranym z powodu społecznego i gospodarczego znaczenia upowszechniania wyników badań;
2. czasopisma i wydawnictwa naukowe podlegają obiektywnej ocenie parametrów nauko-metrycznych (IF i IH), które są identyczne dla wszystkich;
3. czasopisma i wydawnictwa naukowe podlegają także ocenie eksperckiej przez zespół powołany w ramach Clarivate w Web of Science. Zdecydowana większość czasopism, których wartość jest obecnie podważana w oparciu o zarzut tzw. „drapieźności”, została przez ten niezależny zespół ekspertów oceniona pozytywnie;
4. lista czasopism naukowych MEiN również powstała w oparciu o ekspercką ocenę powołanych w tym celu zespołów najlepszych polskich specjalistów, zaś przyznane w

ramach tej listy punkty stanowią odzwierciedlenie wartości naukowej czasopism i tym samym jakości wydawanych w nich publikacji.

Biorąc pod uwagę powyższe, Rada Dyscypliny Zootechnika i Rybactwo Uniwersytetu Rolniczego im. H. Kołłątaja w Krakowie stoi na stanowisku, że:

1. ze względu na fakt, iż jakość publikacji naukowych jest najważniejszym kryterium oceny naukowców i instytucji naukowych, zasady ewaluacji czasopism naukowych dokonywane przez Ministerstwo Edukacji i Nauki powinny być obiektywne i transparentne;
2. wszelkie pojawiające się zarzuty wobec czasopism powinny być poddane rzetelnej ocenie w oparciu o opinie ekspertów krajowych i międzynarodowych, z uwzględnieniem międzynarodowo uznanych parametrów nauko-metrycznych, które stanowią i nadal powinny stanowić kluczowy element obiektywnej oceny wartości naukowej czasopisma.
3. jakiegokolwiek decyzje w odniesieniu do poddanych ocenie wydawnictw i czasopism powinny być poparte niepodważalnymi dowodami, wskazującymi ewidentne uchybienia wobec standardów jakie powinny obowiązywać w czasopismach naukowych.
4. podjęte decyzje powinny być w trybie natychmiastowym podawane do publicznej wiadomości, zaś ewentualna zmiana punktacji czasopisma w systemie krajowym powinna być objęta *vacatio legis* do czasu opublikowania wszystkich prac będących w procesie wydawniczym w momencie podjęcia takiej decyzji.

W naszej opinii, zapewnienie wyżej wymienionych standardów postępowania zapewni obiektywność i transparentność oceny wydawnictw i czasopism naukowych a co za tym idzie, także ewaluacji naukowców i instytucji naukowych w Polsce.